פארלאג „די נייע יידישע פאָלקסשול"

מעשהלאך פון
עזאָפּ.

איבערדערציילט פון

ש. באסטאָמסקי.

העפט II.

108

ווילנע—1921

דרוקעריי בר. ראָזענטאל, רודניצקער 7.

אינהאַלט:

עזאָפּ
די לייבן און די האָזן
דער פישער און דאָס פישעלע
דער וואָלף און דער אייזל
דער אייזל און דער וואָלף
דער אייזל און זיינע באַלעבאַטים
דער הונט, דער האָן און דער פוקס
דאָס בינטל האָלץ
דער לייב, דער פוקס און דער הירש
דער גנב און זיין מוטער
דער גזלן
דער אָרימאַן און דער געץ
דער פאָטער און די טעכטער
דער טרעפער
דער פוקס אָן דעם עק
דער קאָמאַר
דער אַלטער און דער טויט
די אַלטע און דער רופא

◆

עזאפּ.

עזאָפּ, דער באַרימטער גריכישער מחבר פון די קלוגע און וויציקע משלים, איז געוועזן אַ קנעכט ביי איינעם אַ רייכן גריך.

איינמאָל האָט דער באַלעבאָס מערדעריש אָנגעשלאָגן עזאָפּן און פאַרטריבן אים פון שטאָט אין אַ מדבר.

עזאָפּס אַ חבר, וואָס האָט געזען ווי מע טרייבט אים, האָט אויסגעשריען מיט רחמנות:

— סאַר אַן אומגליקלעכער ער איז!

— האָסט אַ טעות, ברודער! — האָט עזאָפּ אויף דעם באַמערקט — מיט וואָס בין איך דאָס אומגליקלעכער פון דיר?

— איך פאַרשטיי ניט, וואָס פאַר אַ גליקן קענסטו געפינען אין אַ מדבר?

— די פרייהייט! האָט עזאָפּ געענטפערט.

אין דעם זעלבן מאָמענט האָט מען אים אַוועקגעפירט.

עזאָפּס חברים האָבן געמיינט, אַז דאָרט, אין דעם מדבר, איז ער געוויס אומגעקומען. אין אַ קורצער צייט אַרום זיינען זיי אַהין אַוועק, כדי צו באַגראָבן זיינע ביינער. צו זייער גרויס וואונדער האָבן זיי אים אָבער געפונען אַ פרישן אַ געזונטן. ער איז געזעסן אונטער אַ בוים און האָט פריינדלעך צו זיי געשמייכלט.

די חברים האָבן אים דערציילט נאָך וואָס זיי זיינען געקומען. עזאָפּ האָט זיך פונאַנדערגעלאַכט און האָט זיי דערציילט די מעשהלע וועגן דעם אַלטן און דעם טויט.

— ווי מיינסטו, האָבן זיי געפרעגט ביי אים — וואָס האָט אָפּגעהאַלטן דעם אַלטן? פאַרוואָס איז ער ניט אַוועק נאָכן טויט?

— דאָס חיות פון לעבן און די מאָזאָליעס אויף די הענט — האָט עזאָפּ געענטפערט.

דאַן האָט איינער פון די חברים געזאָגט:

— עזאָפּ, אונז וואונדערט דיין שטענדיקע פריילעכקייט. דו פאַרמאָגסט, דאַכט זיך, קיין זאַך ניט מיט וואָס דער מענטש זאָל זיך קענען פרייען. דיין גוף איז צוהרגעט, קוים וואָס די נשמה האַלט זיך אין דיר. דו ביסט מיאוס. די מענטשן לאַכן אָפּ פון דיר און ווילן דיר ניט האַלטן אַפילו פאַר קיין קנעכט. מ׳האָט דיך איצט פאַרטריבן אין אַ מדבר. זאָג, וואָס פאַר אַ שכר האָסטו באַקומען פון די געטער פאַר די אַלע צרות?

אויף דעם האָט עזאָפּ געענטפערט:

— די געטער האָבן מיר געגעבן אַ טייל פון זייער געטלעכן פאַרשטאַנד. זיי האָבן מיר אויסגעלערנט צו פאַרשטיין די שפּראַך פון די חיות און איבערגעבן עס אויפן מענטשלעכן לשון. דער נאַרישער מענטש קוקט נאָר אויפן אויסזען!

— נו, און דו רעכנסט טאַקע צו באַגראָבן דאָ אין דער וויסטעניש דיין לעבן און אַלע אוצרות פון דיין שכל און פאַרשטאַנד? — האָבן די חברים געפרעגט ביי אים פאַרן אַוועקגיין.

— ניין, חברים, — האָט עזאָפּ געענטפערט — איך וועל גיין אַהין, וואו די מענטשן נויטיקן זיך מער פאַר אַלץ אין אמת און אין חכמה.

— וואוהין איז דאָס? — האָבן די חברים געפרעגט.

— דאָרט, וואו ס׳זיינען פאַראַן אַ סך כהנים, טעמפּלען,

מזבחות; דאָרט, וואו מ׳האָט מער ווי אומעטום גענאַרט די מענטשן.

און ער איז אַוועק קיין דעלט.

אין דעלט האָט ער אָבער לאַנג ניט פאַרבראַכט. די כהנים האָבן אים אָנגעהויבן צו פאַרפאָלגן דערפאַר, וואָס ער האָט שטענדיק געפריידיקט דעם אמת. ער האָט באַשולדיקט די כהנים אין דעם, וואָס זיי באַרויבן דאָס פאָלק, אַז זיי זיינען פאַלש, ווען זיי ריידן צום פאָלק אין נאָמען פון גאָט.

די כהנים האָבן דאַן אויסגעטראַכט אויף אים אַ בלבול, אַז ער האָט כלומרשט עפּעס געגנבעט פון טעמפל, און מ׳האָט אים דערפאַר אַריינגעזעצט אין תפיסה.

עזאָפ איז אפילו אין דער תפיסה אויך געבליבן מונטער און פריילעך.

דער אויפזעער פון דער תפיסה האָט זיך פשוט געוואונדערט. איינמאָל פרעגט ער ביי עזאָפן:

— זאָג מיר, וואָס מאַכט דיך דאָ אַזוי פריילעך אין דער פינסטערער תפיסה?

— מיין גערעכטיקייט! — האָט דער חכם געענטפערט.

די כהנים האָבן ניט געלאָזן רוען עזאָפן אַפילו אין דער תפיסה. זיי האָבן אים פאַרמשפּט אַראָפּצוואַרפן אים פון אַ הויכן פעלז אין ים אַריין.

עזאָפ איז געגאַנגען שטאַרבן אויך מיט אַ ליכטיקן פנים.

איינער פון פאָלק האָט ביי אים געפרעגט:

— עזאָפ, זאָג, וואָס גיט דיר אַזוי פיל כוח? אין אַזאַ מינוט אַפילו פאַלסטו ניט אַראָפּ ביי זיך און קענסט נאָך זיין פריילעך? וואָס האַלט דיך אונטער פאַרן טויט?

עזאָפ האָט געענטפערט:

— דאָס, וואָס איך בין אומשולדיק, און מיין גאַנצער פאַרגאַנגענער לעבֿן.

מ׳האָט אים אַראָפגעוואָרפן פון פעלז און ער איז אומגעקומען.

מעשהלאך פון עזאפ.

די לייבֿן און די האָזן.

האָזן האָבֿן זיך אַמאָל אַרויסגעזאָגט פאַר אַלגעמיינע רעכט.

— „אַייערע ווערטער, העזעלאַך, זיינען גאָלד,—האָבֿן געזאָגט די לייבֿן — די צרה איז אָבֿער, וואָס איר האָט ניט אונזערע נעגל און אונזערע ציין“...

דער פישער און דאָס פישעלע.

אַ פישער האָט פאַרוואָרפן אַ נעץ און געפאַנגען אַ פישעלע.

— לאָז מיך דערווײַלע אָפּ אויף דער פריי!—האָט זיך דאָס פישעלע אָנגעהויבֿן צו בעטן — איצט בין איך נאָך זייער קליין, אָט, אַז איך וועל אויסוואַקסן, וועט עפּעס ווערט זיין דיין טירחה.

— נאַרעלע—האָט זיך דער פישער אָפּגערופן — אַז איך האָבֿ שוין אַ פישל אין האַנט, וועל איך ניט גיין וואַרטן אויף גליקן!...

דער װאָלף און דער אייזל.

וועלף האָבֿן אַמאָל אויסגעקליבֿן ביי זיך אַן אָנפירער. האָט דער אָנפירער אַרויסגעגעבֿן אַזאַ מין געזעץ: ווער עס

וועט קריגן שפייז, דער זאָל דאָס גלייך בּרענגען אויף אַן אַלגעמיינער פאַרזאַמלונג און צעטיילן זיך מיט אַלע חברים.

גראָד איז דערבּיי געשטאַנען אַן אייזל. לאַכט ער זיך פונאַנדער און רופט זיך אָפּ אַזוי: דאָס געזעץ איז טאַקע ריכטיק, אָבּער וואָס האָסטו נעכטן בּאַהאַלטן בּיי זיך אין דער בּאָרע? ווייזט אויס, אַז דו רעכנסט דאָס אויפצונאַשן אַליין. זיי אַזוי גוט, בּרענג דאָס אויך אַהער און צעטייל זיך מיט אַלעמען.

דער וואָלף איז מבולבל געוואָרן.
דאָס געזעץ איז אַזוי אַרום בּטל געוואָרן.

דער אייזל און דער וואָלף.

אַן אייזל האָט אַמאָל פאַרשטאָכן אַ פוס. איז ער געגאַנגען און געהונקען. בּאַגעגנט ער אַ וואָלף. רופט ער זיך אָפּ צום וואָלף אַזוי:

— וועלוועלע, וועלוועלע, אָך, אָך, אָך! איך שטאַרבּ אַוועק, בּאַלד וועל איך אַריינפאַלן צו דיר אָדער צו אַ קאָרשון אויף אַן אָנבּייסן. טו מיר אַ געפעליקייט און נעם פריער אַרויס דעם סטריזשען בּיי מיר פון פוס. דאַן וועל איך כאָטש שטאַרבּן אָן יסורים!

דער וואָלף האָט זיך איינגעטשעפּעט מיט די שאַרפע ציין און אַרויסגעצויגן דעם סטריזשען בּיים אייזל פון פוס.

דעם אייזל איז ליכטיק געוואָרן אין די אויגן.

דערווייל האָט זיך דער וואָלף אויף אַ מינוט פאַרטראַכט.

אין דעם מאָמענט האָט אים דער אייזל דערלאַנגט אַזאַ בּריק, אַז ער האָט אים אַרויסגעהאַקט די ציין און צעקוואַשעט דעם נאָז מיטן שטערן.

— אָי, אָי, אָי! — האָט געשריען דער וואָלף:

— רעכט אויף מיר איך בין אַ קצב, און מיטאַמאָל פאַרוועלט זיך מיר זיין אַ שמיד!...

דער אייזל און זיינע באַלעבאַטים.

אַן אייזל האָט געאַרבעט ביי אַ סעדער. איז דעם אייזל זייער ניט געפעלן געוואָרן, וואָס דער באַלעבאָס זיינער גיט אים ניט עסן און נויט אים אַ סך צו אַרבעטן.

— שיק מיר צו אַן אַנדער באַלעבאָס! האָט זיך דער אייזל געבעטן ביי זעווסן*).

זעווס איז אין כעס געוואָרן אויפן אייזל און ער האָט אים צוגעשיקט אַ נייעם באַלעבאָס — אַ טעפער.

ביים טעפער אָבער האָט דער אייזל געהאַט נאָך מער אַרבעט. ס׳פלעגט אים אויסקומען כסדר צו שלעפן שווערע ליים. און ער האָט זיך ווידער אָנגעהויבן צו באַקלאָגן זעווסן אויפן מזל:

— שיק מיר צו אַן אַנדער באַלעבאָס!

דאַן האָט אים זעווס געהייסן פאַרקויפן צו אַ שינדער.

דער נייער באַלעבאָס איז געווען נאָך ערגער פאַר די פריערדיקע.

אַז דער אייזל האָט דערזען, וואָס דער נייער באַלעבאָס טוט, האָט ער אָנגעהויבן צו שרייען:

„אַן אומגליק האָט מיר געטראָפן! בעסער וואָלט איך שוין געדינט ביי די אַלטע באַלעבאַטים. דער איצטיקער באַלעבאָס מיינער, ווי איך זע, וועט נאָך אַראָפּשינדן פון מיר די פעל״.

---

*) גאָט ביי די אַמאָליקע גריכן.

דער הונט, דער האָן און דער פוקס.

אַ האָן האָט זיך אַמאָל באַפריינדעט מיט אַ פוקס און זיי האָבן זיך ביידע צוזאַמען אַוועקגעלאָזן רייזן איבער דער וועלט.

אַז ס׳איז געוואָרן פינסטער, איז דער האָן אַרויפגעלאָפן נעכטיקן אויף אַ בוים און דער הונט האָט זיך געלייגט אויף דער ערד אונטערן בוים.

ביינאַכט האָט דער האָן אַ קריי געטאָן. דעם קריי האָט דערהערט אַ פוקס. איז ער צוגעלאָפן צום בוים און האָט זיך אַזוי אָפגערופן צום האָן:

— קום אַראָפ אַהער, דו שיינער זינג=פויגל, מיר ווילט זיך זייער באַקאָנען מיט דיר!

— וועק פריער אויף מיין שומר! ער וועט דיך אַרויפלאָזן צו מיר, — האָט אים געענטפערט דער האָן — ער שלאָפט דאָ אונטערן בוים.

— העי, שומר!—האָט דער פוקס אויסגעשריען.

דער הונט איז אויפגעשפרונגען און האָט צעריסן דעם פוקס.

דאָס בינטל האָלץ.

עטלאַכע מענטשן האָבן אַמאָל געשפאַצירט אויפן ברעג ים. דערזעען זיי פון ווייטן, ווי עס שווימט עפעס אויפן וואַסער.

— דאָס מוז אַוודאי זיין אַ גרויסע שיף! — ריידן זיי צווישן זיך און שטעלן זיך אָפ וואַרטן ביז וואַנען די שיף וועט וואַרפן דעם אַנקער.

דערווייל האָט דער ווינט געטריבן די זאַך אַלץ נענטער און נענטער צו זיי.

— דאָס איז ניט קיין שיף, נאָר אַ שיפל. — איז געבליבן ביי זיי אַ ביסל שפעטער.

נאָר אָט איז די זאַך צוגעשוואומען צום ברעג און זיי האָבן דערזען אַ בינטל האָלץ.

— ס'האָט, כלעבן, גאָר ניט געלוינט צו פטרן אויף דעם אַזוי פיל צייט!

דער לייב, דער פוקס און דער הירש.

אַ לייב איז קראַנק געוואָרן און האָט זיך אַוועקגעלייגט אין זיין נאָרע.

— אויב דו ווילסט, אַז איך זאָל געזונט ווערן — רופט ער זיך אָפּ צו זיין גוטן פריינד דעם פוקס — מאַך עפעס אַ שפיצל און נאַר אַריין צו מיר פון וואַלד אַ הירשל, אָבער זע, ניט קיין קליינינקן!

דער פוקס איז אַוועק אין וואַלד און האָט באַגעגנט אַ הירש.

— אַ גוט-מאָרגן דיר! — זאָגט דער פוקס צום הירש — איך האָב פאַר דיר אַ גוטע בשורה! דו האָסט נאָך ניט געהערט די נייס? דער קייסער אונזערער, דער לייב, איז געפערלאַך קראַנק און האַלט ביים שטאַרבן. לאָזט אים ניט רוען דער געדאַנק — וועמען פון די חיות זאָל ער איבערלאָזן אויף זיין אָרט. דער חזיר האָט אַ גראָבן קאָפּ, דער בער איז פויל, דער לעמפערט איז צו בייז, דער טיגער איז אַ גרויסער אויספיינער... איז געבליבן ביי אים, אַז דער הירש זאָל בלייבן קייסער. דער הירש איז שיין, האָט פיינע הערער, לעבט לאַנג... מילא, וואָס האָבן מיר דאָ לאַנג צו ריידן. אויף דיר איז געפאַלן דער גורל צו טראָגן די

קרוין!... וואָס וועסטו מיר געבֿן דערפאַר, וואָס איך האָבֿ דיר דער ערשטער אָנגעזאָגט די גוטע בּשורה?...

אָי, אָי, איך האָבֿ גאָר קיין צייט ניט! מע מוז מיך שוין לאַנג זוכן, איך בּין דאָך בּיים לייבֿ די רעכטע האַנט. האָט זיך דער לייבֿ מיטאַמאָל אַ כאַפּ געטאָן — הער, אפשר וואָלסטו אויך אַריינגיין צו אים אויף אַ ווײַלע, אָנקוקן אים פאַרן טויט?...

פון דידאָזיקע רייד האָט זיך בּיים הירש פאַרדרייט דער קאָפּ. ער האָט גאָרניט אויסגערעכנט אויף דער געפאַר, וואָס האָט געוואַרט אויף אים, און ער איז אַוועק צום לייבֿ אין הייל אַריין.

ווי נאָר דער הירש איז אַריין אין הייל, האָטזיך דער לייבֿ גלייך אַ וואָרף געטאָן אויף אים. אָבֿער פון גרויס אײַלעניש האָט זיך אים אײַנגעגעבֿן נאָר אַ גראַבֿל צו טאָן בּיים הירש אַן אויער. דער הירש האָט זיך מיטן גאַנצן אימפעט אַרויסגעריסן פון הייל און איז אַוועקגעלאָפן אין וואַלד אַריין.

דעם פוקס טירחה איז פאַרלאָרן געגאַנגען. פאַר הונגער און פון פאַרדראָס האָט דער לייבֿ שטאַרק אָנגעהויבֿן צו בּרומען.

— פרובֿ, אפשר וועט דיר אָפּגליקן אַ צווייטן מאָל— האָט ער זיך געבֿעטן בּיים פוקס — אפשר וועסטו אים ווידער אַריינגאַרן.

— אַ שיינע שטיקל אַרבֿעט גיסטו מיר אויף—האָט געזאָגט דער פוקס — נאָר פאַר דיר בּין איך גרייט אַלץ צו טאָן!

און ער איז אַוועק נאָך דעם הירשס שפורן און האָט אים געפונען. דער הירש איז געלעגן אין זיין נאָרע און האָט זיך גערוט.

דער פוקס איז אַריין צו אים

דערזען אים, איז דער הירש בּייז געוואָרן און האָט

אָנגעהויבן צו שרייען:—אַוועק דו, ליגנער איינער! גענוג פאַרדרייען אַ מוח. גיי ניט צו נאָענט, וואָרום איך לייג דיר אַוועק אויף אַן אָרט! גיי, פיר פאַר דער נאָז די יונגע, מאַך זיי פאַר קייסאָר׳ם, פאַרדריי זיי דעם קאָפּ! פון מיר אָבער גיי אַוועק!..:

— דו פּחדן פון די פּחדנים! ווי שעמסטו זיך דאָס ניט צו וואַרפן אַ חשד אויף אונז, אויף דיינע פריינד?... האָט דער פוקס גענומען טענהן: אמת, דער לייב האָט דיר אַ ריר געטאָן ביים אויער, דו האָסט אָבער ניט פאַרשטאַנען וואָס ער מיינט. ער האָט דאָך דיר געוואָלט אַן עצה געבן פאַרן טויט, ווי אַזוי דו זאָלסט פירן די גרויסע מלוכה...

איצטער איז שלעכט, ער איז אויף דיר זייער בייז און וויל אַרויפזעצן אויפן טראָן דעם וואָלף...

— אי! אי! אי! וואָס פאַר אַ שלעכטן קייסער מיר וועלן האָבן!... פאָלג מיך, סאיז נאָך ניט שפּעט, גיי נאָכאַמאָל אונטער צו אים, האָב קיין מורא ניט, איך שווער זיך מיט די ביימער און מיט די קוואַלן פון וואַלד, אַז ער וועט דיר קיין שלעכטס ניט טאָן. איך וועל זיך פאַר דיר אָננעמען!

אָט אַזוי האָט דער פוקס איבערגערעדט דעם הירש און יענער איז מיט אים ווידער אַוועק צום לייב.

דעם מאָל האָט אים שוין דער לייב קיין לעבעדיקן ניט אַרויסגעלאָזן. ער האָט אים צעריסן אויף שטיקלאַך און גענומען זיך פּלייסיק צו דער אַכילה. דער פוקס איז געשטאַנען פון ווייטן און אַלץ געוואַרט אויף אַ חלק. דער לייב האָט גאָר פאַרגעסן אָן אים. דערזען, אַז ס׳איז שוין קנאַפּוואָס געבליבן, האָט דער פוקס צוגעשאַרט צו זיך דעם הירשס מאַרך און עס אויפגעגעסן, כדי כאָטש וואָס ניט איז באַקומען פאַר דער טירחה. דער לייב האָט דאָס ניט באַמערקט.

נאָר באַלד האָט ער זיך געכאַפּט, אַז עס פעלט אים דער מאַרך, און ער האָט עס גענומען זוכן.

דער פוקס האָט זיך געשטעלט פון ווייטן און זיך אָפּגערופן: האָסט ניט וואָס צו זוכן! דער הירש האָט קיין מאַרך ניט געהאַט! וואָס פאַר אַ מאַרך קען האָבן אַזאַ נפש, וואָס איז צוויי מאָל אַליין געקראָכן צום לייב אין נאָרע אַריין און האָט זיך אַליין איבערגעגעבן צו אים אין די לאַפּעס?...

דער גנב און זיין מוטער.

אַ יינגל האָט געגנבעט אין שול ביי זיינעם אַ חבר אַ שיפער=טאָוול און האָט עס געבראַכט צו דער מוטער. די מוטער האָט אים ניט באַשטראָפט פאַר דער גנבה און דערפאַר נאָך אַ גלעט געטאָן אים איבערן קעפּעלע.

אַ צווייטן מאָל האָט ער צוגעגנבעט אַ מאַנטל און די מאַמע האָט אים נאָך מערער געלויבט. די צייט איז געגאַנגען און דאָס יינגל איז געוואָרן אַן אמתער גנב.

איינמאָל האָט מען אים געכאַפּט ביי אַ גרויסער גנבה און פאַרמשפט צום טויט.

אַז מ׳האָט אים געפירט צו דער הריגה, איז אים נאָכגעגאַנגען די מוטער און האָט זיך געשלאָגן אין האַרצן.

— מאַמינקע, איך וויל דיר עפּעס זאָגן אַ סוד. האָט זיך דער גנב אָפּגערופן צו איר.

זי איז צוגעגאַנגען צום זון. דאַן האָט ער איר אָנגעכאַפּט מיט די ציין פאַרן אויער און האָט אים אַראָפּגעביסן.

— נידערטרעכטיקער! האָט די מאַמע אויסגעשריען.

דער גנב האָט איר אָבער געענטפערט — ווען דו וואָלסט מיר דאַן באַשטראָפט בעת איך האָב צום ערשטן

מאָל געגנבעט דעם שיפער־טאָוול, וואָלט איך ניט געקומען צו דער איצטיקער לאַגע.

דער גזלן.

אַ גזלן האָט אַמאָל געהרגעט אַ מענטשן און איז אַנטלאָפן געוואָרן. געלאָפן איז ער פאַזע ברעג פון טייך נילוס. דעם געהרגעטנס קרובים האָבן אים נאָכגעיאָגט. ס׳איז אים אָבער שווער געווען צו כאַפּן. מיטאַמאָל לויפט אָן אַנטקעגן אים אַ טיגער. דער גזלן האָט זיך דערשראָקן, איז אַרויפגעקראָכן אויף אַ בוים און האָט זיך באַהאַלטן צווישן די צווייגן. פּלוצלונג דערזעט ער איבער זיך אַ שלאַנג. האָט ער זיך דאַן אַריינגעוואָרפן אין טייך. דאָרט האָט אים אָבער געכאַפּט און אויפגעפרעסן אַ קראָקאָדיל.

דער אָרימאַן און דער געץ.

אַן אָרימאַן אַ געצנדינער האָט געהאַט אַ הילצערנעם געץ.

— מאַך מיך פאַר אַ גביר! — האָט זיך כסדר געבעטן דער אָרימאַן ביים געץ.

קיינע תּפילות האָבן אָבער ניט געהאָלפן און דער אָרימאַן איז נאָך אָרימער געוואָרן.

דאַן איז ער אין כעס געוואָרן, האָט געכאַפּט דעם געץ פאַר אַ פוס און האָט אים אַ זעץ געטאָן אָן וואַנט.

דער געץ איז צעשפּרונגען געוואָרן אויף פּיצלאַך און ס׳האָבן זיך פון אים אַרויסגעשאָטן אַ סך רענדלאַך.

דער גליקלאַכער קבצן האָט צונויפגעקליבן די רענדלאַך און אַזוי זיך אָפּגערופן צום געץ:

— נאַרישער גאָט! ווען איך האָב געהאַלטן פון דיר,

האָסטו מיך ניט געהאָלפן, און, אַז איך האָב דיר אַ שליידער געטאָן אָן וואַנט, האָסטו מיר צוגעשיקט אַזאַ גליק!

דער פאָטער און די טעכטער.

אַ פאָטער האָט געהאַט צוויי טעכטער. האָט ער די עלטערע אויסגעגעבן פאַר אַ גערטנער און די יינגערע פאַר אַ טעפער.

איינמאָל קומט דער פאָטער צו דער עלטערער טאָכטער צו גאַסט און פרעגט ביי איר, וואָס זי מאַכט, ווי ס׳גייען ביי איר די געשעפטן.

— ס׳איז אונז גאַנץ גוט! ענטפער זי אים:

— איין זאַך נאָר פאַרלאַנגען מיר: ס׳זאָל גיין וואָס מער רעגן! אונזערע גרינס האַלט אין וואַקסן!

נאָכדעם איז דער פאָטער אַוועק צו דער יינגערער טאָכטער זיינער.

— וואָס מאַכסטו? — פרעגט ער ביי איר—ווי לעבט זיך?

— ניט צו פאַרזינדיקן—ענטפערט זי — איין זאַך נאָר פאַרלאַנגען מיר — ס׳זאָלן קיין רעגנס ניט גיין און ס׳זאָל וואָס העלער לייכטן די זון: מיינע טעפּ טריקענען זיך!

— וואָס טוט מען? פאַר וועמען בעט מען? האָט דער פאָטער געפרעגט: דו, מיין טאָכטער, ווילסט, אַז קיין רעגן זאָל ניט גיין. און דיין שוועסטער בעט פאַרקערט, אַז רעגן זאָל גיין וואָס מער!...

דער טרעפער.

אַמאָל איז אַ טרעפער געזעסן אויף אַ פלאַץ און האָט אַלעמען פאָרויסגעזאָגט די צוקונפט. מיטאַמאָל איז איינער געקומען צו אים און האָט אים אָנגעזאָגט: „אַלע

פענצטער פון דיין דירה זיינען אָפן, מ׳האָט ביי דיר אַרויסגענומען אַלץ, וואָס דו האָסט געהאַט!״

דער טרעפער איז אויפגעשפרונגען פון אָרט, האָט געמאַכט אַ גוואַלד, און איז ווי אַ אונטערגעשאָסענער אַנטלאָפן אַהיים.

האָט איינער דערזען, ווי ער לויפט אַזוי, און אים נאָכגעשריען: „ווי אַזוי נעמסטו זיך דאָס אָן פאָרויסצוזאָגן אַנדערע די צוקונפט, ווען דו ווייסט ניט וואָס מיט דיר אַליין קען זיין?״

דער פוקס אָן דעם עק.

אַ פוקס איז אַריינגעפאַלן אין אַ נעץ. האָט ער זיך גענומען רייסן און האָט זיך פון דאָרט סוף־כל־סוף אַרויסגעריסן. איין צרה נאָר—ער איז פאַרבליבן אָן אַן עק. פאַר שאַנדע האָט זיך דער פוקס קיין אָרט ניט געפונען. דאַן האָט ער באַשלאָסן פאָרצולייגן אַלע פוקסן אַראָפצוהאַקן זיך די עקן. דעמאָלט וועט ניט זיין פאַר וועמען זיך צו שעמען.

ער האָט צונויפגעקליבן אַלע פוקסן און צו זיי אַזוי געזאָגט:

חברים, האַקט אַראָפ ביי זיך די עקן, ס׳איז אַ קנאַפער צירונג און דערצו נאָך אַ משא!

— איצט דאַרפסטו משמעות אַזוי ריידן — האָבן אים די איבעריקע פוקסן געענטפערט — ווען דו וואָלסט האָבן אַן עק, וואָלסטו אַנדערש גערעדט!

דער קאָמאַר.

אַ קאָמאַר איז צוגעפלויגן צו אַ לייב און זאָגט צו אים אַזוי:

— איך האָב פאַר דיר קיין מורא ניט! איך בין שטאַרקער פאַר דיר! איך בין גרייט זיך צו ראַנגלען מיט דיר!

און ער איז אָנגעפאַלן אויפן לייב, גענומען אים בייסן אין די אָנהאָריקע ערטער, לעבן די נאָזלעכער.

דער לייב האָט אים תחילת אָפגעטריבן מיט דער לאַפע, נאָר דער קאָמאַר האָט זיך ווידער געזעצט און איז ניט אָפגעטראָטן.

דער סוף איז געווען, אַז דער לייב איז געבליבן אָן כוחות. דער קאָמאַר האָט אים מנצח געווען.

זינגענדיק און טאַנצנדיק איז דער קאָמאַר אַוועקגעפלויגן.

אָבער פליענדיק האָט ער זיך מיטאַמאָל פאַרפלאָנטערט אין אַ שפינוועבס און האָט זיך פון דאָרט בשום־אופן ניט געקאָנט אַרויספלאָנטערן.

— וויי איז מיר! — האָט דער קאָמאַר ביטער געקלאָגט בשעת דער שפין האָט געזויגן זיין בלוט — איך האָב מנצח געווען דעם שטאַרקסטן פון די חיות און קען גאָרנישט מאַכן מיט דעם מיאוסן שפין!...

דער אַלטער און דער טויט.

איינמאָל האָט אַן אַלטער מאַן אָנגעהאַקט אין וואַלד אַ בינטל האָלץ, אַרויפגעוואָרפן עס אויפן פלייצע און געטראָגן אין שטאָט אַריין. די משא איז געווען זייער אַ שווערע. דער וועג איז געווען אַ ווייטער און דער אַלטער האָט זיך שטאַרק אויסגעמאַטערט.

האָט ער אַראָפגעוואָרפן די האָלץ אויף דרערד און גענומען רופן אויף זיך דעם טויט.

באַלד איז דער טויט געקומען און געפרעגט:

— וואָס רופסטו מיך?

— זיי אזוי גוט און דערלאַנג מיר מיין בינטל האָלץ אויפן פלייצע! — האָט דער אַלטער געענטפערט.

די אלטע און דער רופא.

אַן אַלטע פרוי איז קראַנק געוואָרן אויף די אויגן, האָט זי גערופן אַ רופא און האָט אָפּגעמאַכט מיט אים אַזוי: וועט ער זי אויסהיילן, וועט זי אים גוט באַפרידיקן, אויב ניט — וועט זי אים גאָרנישט ניט געבן.

דער רופא האָט איינגעשטימט און גענומען איר שמירן די אויגן מיט עפּעס אַ זאַלב. די אַלטע האָט אַ געוויסע צייט געמוזט האַלטן די אויגן פאַרמאַכט, דערווייל האָט זי ניט געזען, ווי דער רופא שלעפּט ביי איר ביסלאַכווייז אַרויס איר גאַנצע גוטס.

אַז די אַלטע איז געזונט געוואָרן, האָט דער רופא געבעטן ביי איר די צוגעזאָגטע באַלוינונג. די אַלטע האָט זיך גענומען אַרומקוקן און האָט קיין זאַך פון אירע חפצים ניט געפונען.

— איך האָב דיר ניט וואָס צו געבן, האָט זי געזאָגט צו אים.

דער רופא האָט איר דאַן אַוועקגעפירט צום ריכטער.

— מיר האָבן טאַקע אמת אַזוי אָפּגעמאַכט, האָט די אַלטע געטענעט פאַרן ריכטער — אַז איך וועל געזונט ווערן, זאָל איך אים באַצאָלן און אויב ניט — זאָל איך אים גאָרנישט ניט געבן. איך רעכן אָבער, אַז איך בין נאָך קראַנק.

— וואָס הייסט? האָט זיך דער דאָקטאָר אָפּגערופן — מ׳קען פרעגן ביי אַנדערע דאָקטוירים.

— איך דאַרף ביי קיינעם ניט פרעגן — האָט די אַלטע געזאָגט, איך ווייס מער ניט איין זאַך — אַז איך האָב געליטן אויף די אויגן, האָב איך געזען ביי זיך אַ סך חפצים, איצטער, אַז איך בין שוין לויט זיין מיינונג געזונט, זע איך קיין זאַך ניט...

דער פאַרלאַג „די נייע יידישע פאָלקסשול" האָט שין
אַרויסגעגעבן פאָלגנדיקע ביכער:

א) לערנביכער:

1. אילוסטרירטער אַריטמעטישער רעכנבוך (פאַרן 1-טן
לערניאָר) באַאַרבעט לויט שטעקלין און אַנדערע
(2 אויפלאַגעס) פון ש. באַסטאָמסקי.

2. אַריטמעטישער רעכנבוך (ערשטער הונדערט)
באַאַרבעט לויט שטעקלין און אַנדערע פון ש. באַסטאָמסקי.

3. אַריטמעטישער רעכנבוך (ערשטער טויזנט)
(5 אויפלאַגעס) פון ש. באַסטאַמסקי.

4. אַריטמעטישער רעכנבוך (פלערליי צאָלן).
(4 אויפלאַגעס) פון ש. באַסטאַמסקי.

5. אַריטמעטישער רעכנבוך (ברוכצאָלן)
(4 אויפלאַגעס) פון ש. באַסטאַמסקי און ל. הורוויץ.
מיט אַ ביילאַגע פון דער טערמינאַלאָגיע פון אַריטמעטיק
אויסגעאַרבעט פון אַ קאָמיסיע ביי דער ווילנער יידישער
לערער־געזעלשאַפט.

6. ש. באַסטאָמסקי און מ. חיימסאָן—„לעבעדיקע קלאַנגען
אַ רייך־אילוסטרירטער א"ב

7. „לעבעדיקע קלאַנגען"
כרעסטאָמאַטיע פאַרן ערשטן לערניאָר
די „לעבעדיקע קלאַנגען" זיינען באַשטעטיקט פון אַ קאָמיסיע
לערער ביים ווילנער צ. ב. ק.

אינגיכן ערשיינט—„לעבעדיקע קלאַנגען"—
כרעסטאָמאַטיע פאַרן 2-טן לערניאָר.
פון ש. באַסטאָמסקי און מ. חיימסאָן.

„דער נייער לערער"—זאַמלונג פון שריפטלעכע איבונגען
ווי אַזוי אויסצולייגן די געדאַנקען.

אַריטמעטישער רעכנבוך—לעצטער טייל (פּראָצענטן, דיסקאָנט,
דרייפללי א. א.)

מעטאָדישע אָנווייזונגען צו „די לעבעדיקע קלאַנגען" מיט
אַ פּראָווע־פּראָגראַם פון יידיש פאַר דעם 1-טן לערניאָר.

ב) ביכער פאר קינדער:

פון ש. באסטאָמסקי

פאר יינגערע:

1) יעקעלע נאַר. 2) יודע דער וואַסערטרעגער און זיינע מעשׂיות 3) מוהל. 4) צוויי מתנות. 5–6 א) דער נס. ב) דער צדיק. 7) דער בוים און דער ווינט. 8) יינגל–צינגל. 9) די אמתע כלה. 10) דריי מענטשעלאַך 11) קארוזא. 12) דער ליגנער, 13) די נאַשערקע. 14–15) מעשׂה'לאַך פון עזאפ (2 העפטן). 16) כישופמאכער און זון. 17) גיובערהאָפען. 18) דער פארשלאָסענער קאסטן. 19) לעגענדעס פון אמאָל. 20) דער קונדס (זאמלונג פון רעטענישן, רעבוסן, אויפגאבן א. א.).

פאַר עלטערע:

1) פריוואַט נאַנסען און זיין רייזע צום צפונדיקן פאָלוס (אילוסטרירט). 2) אין דער נאַכט פון בדיקת חמץ 3) י. ל. פרץ (זאַמלבוך). 4) דייוויד ליווינגסטאָן, זיין לעבן און זיינע רייזעס איבער אפריקע. 5) הענרי סטענלי און זיינע רייזעס. 6) ווי אזוי קאלומבוס האָט אנטדעקט אמעריקע (אילוסטרירט) 7) זאלין. 8) מרדכי אַנטאָקאָלסקי ביאָגראַפיע (רייך אילוסטרירט)

קינדערפיעסעס:

1) פרילינג קומט! פאַנטאַסטישע קינדער־פיעסע אין 2 אַקטן מיט געזאַנג און טענץ.

ג) מאטעריאל צום יידישן פאלקלאר:

1. יידישע פאָלקסרעטענישן. (2 אויפלאַגעס)
נעזאַמלט און דערקלערט פון ש. באסטאמסקי.

2. זאַמלונג פון יידישע שפריכווערטער פאַר שול און פאַמיליע

3) „ביים קוואל" צונויפגעשטעלט פון ש. באסטאמסקי.
יידישע שפריכווערטער. ווערטלאַך
רעדנסאַרטן, פאַרגלייכענישן, ווינטשענישן, ברכות, שבועה
קללות, הרמות, סימנים, סגולות, און זאַבאַבאָנעס.
נעזאַמלט און דערקלערט פון ש. באסטאמסקי.

4) „ביים קוואַל" II באנד: יידישע פאָלקסלידער
געזאַמלט פון ש. באסטאָמסקי.

מיט באַשטעלונגען זיך ווענדן לויטן אדרעס: ווילנע סטעפן נאַם 24, וו. 28